

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-ESTETAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 62
Félévre — — 32
Negyedévre — — 17
Egy hónapra — — 6
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is, 3 le
Bukarestben — 3:31

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 20 cl
Egy szám — 1:20 cl

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 150. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Elul 9. — 1923. augusztus 21. Kedd

A kongresszus záróülése

Az új vezetőség. A zsidó politika elve

(Karlsbad, aug. 20. Az Uj Kelet tudósítói.) Weizmann nagyszabású beszéde után a pénzügyi referens Arlosoroff terjesztette elő jelentését, egyben kijelentette, hogy a bizottság nem tesz javaslatot, csak megmutatja az irányvonalat, melyen a financiai ügyeknek haladniuk kell. Követeli a különböző adományozási alapok fentartását és kiépítését. Egyedőben gondoskodni kell arról is, hogy gyarmatosításunk fejlődésével függetlenítették pénzügyünk az adakozó rendszer alól. A tőkének Palesztinában való mozgósítása csakis a nemzeti hitelszervek kiépítésével, kölcsönökkel és a magánvállalkozás kifejlesztésével lehetséges. Teremteti kell egy piacot is a Palesztina-értékek számára. Mindenekelőtt mezőgazdasági hitel-alapot kell létrehozni és egy másik alapot az ipari és kézműves munka számára. A palesztinai gyarmatügyi bank és a többi palesztinai hitelintézeteket építsük ki és szilárdítsuk meg. Fedezetnélküli kölcsönök semmiképpen sem folyósíttassanak.

A jelentést néhány hozzászólás után tudomásul vették.

A következő ülést leginkább a hárszabályviták igénybe.

A gyarmatosítás konferenciája

Dr. Rufeisen (Csehszlovákia) támogatja azt a javaslatot, amely a jövő év pszachjára a gyarmatosítás ügyének konferenciáját kívánja összehívni. Kivánatosnak tartja azonban, hogy ezen a konferencián ne a politika, hanem a szakmai tudás domináljon.

A kolonizációs bizottság nevében Dyk delegátus terjeszt elő néhány javaslatot, majd dr. Korngrün (Keletgalicia) a bevándorló-bizottság javaslatai közül olvas fel néhányat. Az egészségügyi bizottság nevében dr. Saphir szintén több javaslatot terjeszt elő.

Dr. Osiás Thon (Krakkó) a Jewish Agency kibővítését célzó és általunk már ismertetett javaslatához való hozzájárulást kéri, majd a demokrata frakció nevében Grünbaum képviselő pártja szempontját ismerteti.

Grünbaum javaslatának felolvasása után a Ceire Cion is ismertette álláspontját, amelyet javaslat formájában terjesztett a kongresszus elé.

A szavazás

Éjjel féltizenkettőkor kezdődött a Jewish Agency kibővítése feletti szavazás. A Hitáhdut, a Ceire Cion és a Poale Cionisták a szavazás elhalasztását kérték, ezt a javaslatot azonban a kongresszus elvetette. A szavazás előtt az országos föderációk egymásközött tanácskoztak és egy óra harminc perckor ismét megkezdődött az ülés. A többségi javaslatot héber, angol és német nyelven újra felolvasták.

Dr. Löwenstein kongresszusi titkár az ülés feszült figyelmé középette felolvasta a neveket. Ez ötnegyed órát vett igénybe. A delegátus neve említésekor felállott és vagy igennel, vagy nemmel, vagy pedig a szavazástól való tartózkodással felelt.

A javaslat mellett szavaztak az egyesült országos föderációk és a mizrachi. Ellene a baloldali és a demokrata frakció. Szokolov a szavazás előtt elhagyta a termet. Weizmann igennel, Ussiskin nemmel szavazott.

Az elnök Motzkin kijelentette, hogy a többségi javaslatot szavazattal szavazottak ellenében elfogadták.

A Palesztina-költségvetés

A kongresszus a következő delután folytatta tanácskozásait és elsősorban a költség-

vetési bizottság határozatairól vitakoztak. Newmann referens kijelentette, hogy a bizottság öt napon át szakadatlanul tanácskozott. E tanácskozás eredménye a következő költségvetés:

I. Átmeneti tételek

	Pont sterling
1. Átmozgat a múlt évről	54.000
2. A Keren Hajjeszód hátralékos hozzájárulása a Zsidó Nemzeti Alaphoz	10.000
2. A restaurációs alap tartozása a Jewish Colonial Trustnak	5.000
Összesen:	69.000

II. Állandó költségvetés

1. Mezőgazdasági, gyarmati alap	100.000
2. Mezőgazdasági segédeszközök és kiadások	17.000
Összesen:	117.000

3. Nevelésügy	
a) Iskolák	67.000
b) Műgyetem	3.000
c) Nemzeti könyvtár	1.500
d) Egyetem	5.000
Összesen:	76.500

4. Bevándorlás	32.000
5. Munkaszervezés	36.000
6. Közegészségügy	29.000
7. Közigazgatás	12.000
8. Különleges kiadások	10.000
9. Mezőgazdasági kísérleti állomás	7.000
10. Ipari segély és ipari kísérletek támogatása	8.000
11. Előre nem látott kiadások	500
Összesen:	397.000

III. Hitelek és beruházások

1. Letelepítés, otthonok	20.000
2. Építkezési szövetkezetekbe való részesedés	8.000
3. Részesedés az ipari alaphoz	2.000
4. Részesedés a Hitelbankban	10.000
5. Részesedés a palesztinai Elektromosművekben	25.000
6. Részesedés a Jelzálóbankban	25.000
7. Részesedés a palesztinai Land Development Companyban	25.000
8. Részesedés a Kézműiparbankban	2.000
9. Részesedés a Munkásbankban	2.000
10. Részesedés egy fogyasztási szövetkezetben	5.000
Összesen:	124.000

IV. A Keren Hajjeszódnak a Zsidó Nemzeti Alappal szemben fennálló tartozásának második részlete

10.000

Végösszeg: 531.000

A londoni Executive költségvetését bevétellel és kiadással együtt a bizottság huszezer fontban állapítja meg, amit a kongresszus majdnem egyhangulag elfogadott.

A költségvetéshez történt hozzászólások között a legfigyelemreméltóbb volt Warburg tanárnak az egyetemre vonatkozó felszólalása, amelyre néhány szóval Weizmann is reflektált, aki eddig tartózkodott az érdemleges vitákban való részvételtől. Warburg javaslata így szól:

A jeruzsálemi egyetem

A kongresszus elhatározta, hogy az Executive minden erejével azon lesz, hogy 1924-ben a jeruzsálemi héber egyetemnek legalább két fakultása megnyíljon és pedig a zsidó nyelvészeti és történelmi fakultás és a természet-tudományi.

A záró ülés

Szombat este 9 órakor az Executive és a végrehajtóbizottság teljes számban jelentek meg. A permanens bizottság állandó munkában volt. Motzkin alelnök nyitotta meg az ülést, amelynek első szónoka dr. Handtke (Németország) referál a szervezeti bizottság javaslatairól. Mindenekelőtt beterjeszti azokat a javaslatokat, amelyek nem tartalmazzák az alapszabályok módosítását. A hivatalnok-ügy rendezéséhez hozzászólnak dr. Krémer, aki az állások betöltését nyilvános pályázatokhoz kívánja kötni, szolgálatszabályzati pragmatikát akar és annak a kérdésnek tanulmányozását, vajjon a tisztviselők részesedhetnek-e passzív választójogban.

Egy másik javaslat a pénzügyi kezelés egyszerűsítéséről szól, amit a kongresszus egyhangulag elfogadott. Igen fontos javaslatot fogadtak el a maaszerral kapcsolatban. Kimondták, hogy passzív választójoga csak annak van, aki a Keren Hajjeszódra való vagyondézmáját a maaszeralapon fizette be. A javaslatot szokatlan lelkesedéssel fogadták el.

Az állandó bizottság az Executivek összeállításáról történt tanácskozásait befejezte és tagokul a következő listát terjesztette elő:

Londoni executive: Kish alezredes, dr. Ruppín, van Briesland, Pick professzor, (mizrachi) és Sprinzat (Poale Cion).

A mai világ nagy krízisében

A politikai bizottság a következő javaslatot terjeszti be:

1. A cionista kongresszus örömteljes megelégedéssel köszönti a tényt, hogy népszövetségbe tömörült nemzetek elismerték a zsidó népnek Palesztinára való azt a jogát, hogy ebben az országban népi életét szabadon, nemzetközi jogokkal védetten és multjának megfelelően kiélhesse. A mai világ nagy krízisében, amikor a zsidó nép egész léte megingott, a zsidókérdés megoldása az igazságosság egyik kategórikus követelése és egyuttal a világ konszolidálásának feltétele a népek békés közlekedésének jegyében.

A cionista kongresszus a Kelet újjáépítésében a világ újjáépítésének egy fontos tényezőjét látja. A zsidó nép, amely visszatért régi otthonába, el van határozva, hogy minden szellemi, erkölcsi és anyagi erejével hozzákapcsolódik a még készülő, de energiákban és lehetőségekben gazdag világhoz és mint egyenkön népi karöltve kíván együtt dolgozni azokkal a népekkel, amelyek osztályosai a sorsban.

Az összes néprétegek jogai

A kongresszus megállapítja, hogy Palesztina történelmi kapcsolataival, a visszavándorlás népi akaratával, az országban való munka révén és most már a nemzetközi garanciák jussán is Palesztinát a zsidó nép otthonának tekinti. A kongresszus ismétli kijelentését, hogy minden körülmények között az összes csoportok és néprétegek jogait szentnek tartja és a jövőben is respektálni óhajtja. A zsidó nép, amely a legsúlyosabb külső és belső feltételek között állandóan új produktív életre kap, nemzeti otthona által erőt teljes kifejtését reméli és azt hiszi, hogy olyan tényezővé válhat, hogy rokonnépei számára is segíthet ezek regenerálásában.

A kongresszus elvárja, hogy az arab nép, amelynek Palesztinán kívül is nagy területek állnak rendelkezésére, amelyeken most nemzeti újjáéledése van folyamatban, a zsidó nép nemzeti újjáéledését növekvő megértéssel kísérje. A zsidó nép az arabokkal Palesztinában teljes harmóniában kíván élni és elismeri, az araboknak fontos és értékes jelentőségét a közeli Keletben.

A zsidó nép el van határozva saját történelmi feladatának megoldására, de elvárja az egész civilizált világtól, hogy a cionizmus nagyságát és politikai szükségszerűségét elismerik és a nagy akadályok leküzdésében segítségére lesznek. Az Executívát felkérjük, hogy céltudatos tervezőmunkával világosítsa fel az összes népek közvéleményét mozgalmunk politikai és emberi céljairól és nagy súlyt helyezzenek arra, hogy ez a felvilágosító munka a közeli Keleten és az arab nép között rendszeresen és következetesen hajtsák végre.

Az egész zsidó nép politikája

A cionista politikát vezesse az a gondolat, hogy a politika az egész zsidó nép politikája. A kongresszus felhívja az Executívát, hogy e népi erőkre támaszkodva követelje a mandátumban népjogilag biztosított jogok maradéknélkül való teljesítését.

A kongresszus felhívja az Executívát, irányítsa a mandatárius hatalmak figyelmét nyomtatékkal arra a tényre, hogy a palesztinai közigazgatások döntőjelentőségű kérdésben nem járnak úgy el, hogy az összhangban lenne a mandatárius hatalom által vállalt kötelezettségekkel. Palesztinában olyan politikai, gazdasági és közigazgatási feltételeket kell teremteni, amelyek biztosítják a zsidó nép számára a nemzeti otthon fejlődését. Rá kell mutatni többek között arra, hogy:

A zsidóság sorsolmi Palesztinában

1. A Palesztina-kormány figyelmen kívül hagyta a mandátum hatodik pontjában kifejezett kötelezettségeket az állami földek kiosztását illetően. 2. A zsidó tisztviselői számát igazságtalanul és indokolatlanul csökkentik. 3. A zsidó bevándorlást még mindig korlátozzák. 4. A Palesztina-kormány még mindig megvonja a zsidóktól a nekik kijáró közoktatási összegeket az iskolai költségvetésből. 5. A zsidó nép jogát a nagyobb közösségek vezetési körül állandóan megnyirbálják.

Annak felismerésében, hogy a zsidó letelepedés fejlődése feltétlenül szükséges a zsidó nemzeti otthon kiépítéséhez és annak felismerésében, hogy a zsidó jövendő ügyeit csak saját szükségletei szerint tudja irányítani, az Erec Jiszra'elben való önálló nemzeti élet feltétele megköveteli, hogy a Waad Leumi mint jogi személy ismertessék el és hogy a hitközségeknek szellemi és anyagi szükségletei számára adassék még a jog az adózások kivételére.

Transzjordánia sorsa

A kongresszus mindenki tudtára adja, hogy Kelet- és Nyugatpalesztina történelmi, földrajzi és gazdasági alapokon nyugvó egység és elvárja, hogy Transzjordániai sorsának irányítása a zsidó nép törvényes követeléseivel egybehangzóan fog történni.

A XIII.-ik cionista kongresszus nagy elégtétellel üdvözli az Egyesült-Államok tetsző ével és hozzájárulásával hozott azt a szenátusi határozatot, hogy az Egyesült-Államok törvényes képviselője a zsidó nemzeti otthonnak Palesztinában való újjáépítését helyesli. A kongresszus hálattal szívvel mond köszönetet az amerikai népnek és kormányának e nagylelkű aktusáért.

A kongresszus Weizmann elnök irányu kijelentései alapján felhívja az Executívát, hogy az amerikai politikai osztály letelepítésének útját egyenlőse.

Ha művészi kivitelű vasbutort

akar venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. Butortermei:
Asztalosok farrészlegleteiket legelőszobában itt szereztetik be

Nagyváradon Szilágyi Dezső-utca 6. szám alatt lehet előfizetni az Uj Keletre.

Belladonnával megmérgezték Patruban Gergelyt, a Mold-ügy vizsgálóbiztosát

A gyilkosok a főfelügyelő ételébe csempészték a mérget. Florescu miniszter apokrif levelet akarták visszaszerezni

(Kolozsvár, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az európai stílusú fejlődött Mold-ügynök ismét szenzációja van. Az eset színhelye ezúttal nem Arad, hanem Kolozsvár, ami legjobb bizonyítéka annak, hogy a börtönben ülő vasúti főfelügyelő fantasztikus hatalma a cella rácsos ablakán is áttör és eltüntetni igyekszik minden adatot és embert, ha az a zseniális gonosztevőre súlyosan terhelő.

Körülbelül két héttel ezelőtt, mint megirtuk, Florescu igazságügyminiszter aláírásával az aradi ügyészség levelet kapott, hogy a kilenczeres gyilkossággal és harmincötmillió sikkasztással vádolt Mold Józsefet helyezze szabadlábra. De idejében kiderült, hogy a levél közönséges hamisítvány, mire a CFR.-nek ezügyben delegált vizsgálóbiztos, Patruban Gergely vasúti főfelügyelő Iconar kolozsvári sziguranca-detektívvel együtt nyomozást indított a levél szerzőjének megállapítására.

A vizsgálat során letartóztatták Mold ügyvédjét, de a titokzatos levél íróját mégsem sikerült megtalálni. Ezért a delegált vizsgálóbiztos a múlt héten átvitt Kolozsvárra, hogy a kolosszális büntüny idevezető szálai nyomán kinyomozza, ki volt a hamisító. Patruban főfelügyelőnek birtokában van egy írásos utasítás, melynek kézírása feltűnően hasonlít a Florescu miniszter nevében hamisított levél írásához. Nyilvánvaló, hogy Mold

szabadon levő bűntársai tudomást szereztek erről és úgy akarták a kompromittáló bizonyítékot eltüntetni, hogy egyúttal veszedelmes ellenfelüktől is megszabaduljanak.

Patruban Gergely tegnap az egyik főtéri étteremben ebédelt. Étkezés után a vizsgálóbiztos hirtelen rosszul lett. Hányingere támadt és elvesztette az eszméletét. Csak az idejekorán jött orvosi segítség mentette meg a főfelügyelő életét. Megállapították, hogy az ételben nagy adag belladonna volt, amely könnyen megbéníthatta volna a központi idegrendszert. Patruban már tul van a veszélyen és most széleskörű nyomozás indult meg annak megállapítására, hogy ki kevert mérget a vizsgálóbiztos ételébe.

A főfelügyelőt egyébként egyszer már elakarták pusztítani méreggel, de az első kísérlet nem sikerült. Egy aradi kávéházban a szervirozott feketekávéban is belladonnát vitt neki a pincér. Patruban akkor majdnem két hétig fektett beteg, de mert a mérge csak kis adagban jutott a szervezetébe, benső ekscitáció kívül komolyabb baja nem esett. Ezért akarták most Mold bűntársai örökre elnémitani a tulbuzgó vádbiztos és nagyon valószínű, ez a mérgezési eset nem lesz az utolsó kísérlet Patruban Gergely meggyilkolására.

Merénylet készült Radics Iván ellen

Hat embert letartóztattak, mert átsegítették a határon. Vizsgálatot indítanak a horvát köztársasági parasztpárt egész vezetősége ellen

(Zágráb, aug. 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Horvátország szeparációs mozgalma a legerélyesebb fellépésre készítette a jugoszláv kormányt. A minapi minisztertanácson Vuicics belügyminiszter jelentést tett Radics parasztervezér külföldi utjaról és ottani működéséről, mely ügyben a vizsgálat újabb eredményeket hozott. Ezekről a belügyminiszter kijelentette, most már bizonyos és hivatalosan beigazolódott, hogy Radics elmenekült az országból és még külföldön tartózkodik. A kormány figyelemmel kíséri Radics minden lépését a külföldön és ha működése államellenes lesz, úgy a legerélyesebben fog ellene eljárni. Ugyancsak vizsgálatot indít a kormány a horvát köztársasági parasztpárt főbizottsága ellen is és ha a vizsgálat eredménye azt mutatná, hogy Radicson kívül a párt más vezetői is államellenes működést fejtenek ki, úgy a párt vezetősége ellen az államvédelmi törvény alapján a legszigorúbban fognak eljárni.

Csutortokón egyébként dr. Lazarevics Vasza, a belügyminisztérium államvédelmi osztályának főnöke és Urbanics zágrábi rendőrtörök Bécsbe utaznak, hogy ott a helyszínen állapítsák meg, hogy Radics kivel folytatott tárgyalásokat és milyen értelemben tárgyalt.

A zágrábi rendőrség pontosan kiderítette Radics elutazásának részleteit és megállapította, hogy kik segítették át Radics Ivánt a határon Magyarországra. Nehány nappal ezelőtt letartóztatták Sprem Jován katonaszökevényt, aki július 22-éről 23-ra való éjszaka Vecsenaj Iván földmíves házában, Gotalgrab faluban látta Radicsot több férfi társaságában. Őt felszólították, hogy vigye Radics utazókosarát Gyékényes állomásra, ő azonban erre nem vállalkozott. Vecsenaj Ivánnak a magyar határ mentén és Magyarországon is van földje. Beismerte, hogy gyakran átjárt Magyarországra és Skrinjar lelkes, Radics-párti képviselő megbízásából állandó összeköttetést tartott fenn a magyarországi irredenta szervezetek vezetőivel, akiknek segítségével Skrinjar levelet és újságokat küldött az államellenes horvát emigránsoknak. Vecsenaj ellen az a gyamu merült fel, — amit letartóztatása után ő maga is beismert, — hogy

Skrinjar képviselő felszólítására Radics Ivánt és még egy férfit, akinek kiletét nem tudja, — július 22-én éjjel Dombai Pál földmíves drnjei házából kocsin a Drávához vitte és a Dráván csónakon átszállította Magyarországra. Augusztus ötödikén ruhát is vitt Nagykanizsára Radics után és azt neki személyesen adta át a nagykanizsai állomáson.

A rendőrség azt is megállapította, hogy Radicsot Prpic Milán dúsgazdag zágrábi kereskedő vitte augusztus 21-én automobilon Drnje, Dombai Pál házába. Radics határátlépésének elősegítése miatt Dombai, Antalics, Szesták, Plavec és Vecsenaj földműveseket letartóztatták és átadták a koprivnicai járásbírósnak. Skrinjar képviselő ellen is megindították az eljárást és Vecsenaj vallomása alapján a parlamenttől kérték tojják a képviselő mentelmi jogának felüggesztését.

A politikai rendőrség Radics menekülésének előzményeit is megállapította. Eszerint a horvát köztársasági parasztpárt vezére az utóbbi időben merénylettől tartott, mert több ízben is megfenyegették, hogy meg fogják gyilkolni. Arra is figyelmeztették Radicsot, hogy a horvát nacionalista egyesület, a Hanao tagjai is meg akarják támadni. Végül a parlamentnek mentelmi ügyében hozott határozata is erősen aggasztotta Radicsot, mert letartóztatástól tartott és ekkor határozta el magát, hogy külföldre menekül.

A horvát köztársasági parasztpárt tagjai között nagy visszatetszést keltett Radics eltávazása, mert azzal vádolják a párt elnökét, hogy nincs bátorsága a mentelmi jog nélkül eddig vallott politikáját folytatni és távozásával a felelősséget pártjának ithonmaradt tagjaira hárította át. Váratlan elutazását főként azért helytelenítették, mert kiderült, hogy Radics senkivel sem tárgyalt külföldön. Az olasz külügyminisztérium is megcáfolta a „Secolo“ tendenciózus hírét, hogy Radics az olasz kormány képviselőivel tárgyalt volna.

GÁRDI ÉS TÁRSA

fényképezési műterem
Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
(v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék,
Éyerméklefételek,
nagyítások

Mégis csak CZINK fest tisztul vegyileg leg-zebben. levolcsóbban Cluj

TUNGSRAM

A legjobb villamkörte
Mindenütt kapnate

Az „AS

A p
erdélyi

Lupu

(Kolozsvár,

sítőjától.) Többizb

hogy a parasztp

keretének Erdély

Erdélyben soroz

A parasztpárt el

tartotta meg. A g

s egész Beszterce

lakozott Lupu dr.

politikai életében j

kisérétében voltak

és Bogdan Duic

Buzdug dr., Mad

akadémiai tanár

szerkesztője. A pa

népgyűlésen az álta

nyokról tartottak r

Lupu dr. a lif

és itt kifejezést ad

sének, hogy a kor

hatja magát, mert

lennek bizonyult

egyéves katonai szo

fejtagette és élesen

romániai csendőrség

a csendőrség a köz

alárendelt közbizton

Suciu bukares

ségi románok és kis

szélt, nagy tetszés

niát nem minden té

nyek szerint kormár

leteket a speciális

törvények szerint. M

válságáról, Giuglea

nárok a parasztpárt

pedig a parasztpárt

prundon, mint Beszt

igy Besztercén, Nag

mindentt ezerszámra

ság és a politikailag

ság is, hogy résztve

ken, amelyen a rom

vezését tüzték felad

Mindenütt nagyszám

Lupu dr.-t és biztos

lések után pedig me

teket. Lupu dr. és

Kolozsvárra, ahol eg

kezdve pedig Tóvise

váron, Magyarigen

gyűléseket.

**Megválasztott
Ierencia kolo**

A dési és lugos

(Kolozsvár, au

sítőjától.) Az előke

érdeklődés mellett z

a negyedik országrés

gátusainak megvála

után megkezdődött

Erdélyi Zsidó Nemze

felé. Benn a választ

zatszedőbizottság és

örizték az urnát, m

sával szakadatlanul b

Este hét órakor

szavazást. Felnyitottá

összeolvasása után k

rint a temesvári kon

tek Kolozsváron: Jar

és Cerjék Hermann

Schwartz Jakab, We

jos, Waldner Mór, G

lel dr., Pollák Sánd

Guttman Péter a M

kab, Kertész Márton

triner Samu (Timisoa

Miksa, Kohányi Men

József dr., Giszkalay

feld Jenő dr. Códik

A parasztpárt erdélyi szervezkedése

Lupu a kormány bukásáról

(Kolozsvár, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több ízben jelentette már az Uj Kelet, hogy a parasztpárt végrehajtóbizottsága, pártkeretének Erdélyre való kibővítése érdekében, Erdélyben sorozatos népgyűléseket hirdetett. A parasztpárt első nagygyűlését Borgóprundon tartotta meg. A gyűlés impozáns méreteket öltött s egész Beszterce-Naszód megye parasztsága csatlakozott Lupu dr. pártjához, amelynek Románia politikai életében jelentős szerepe lesz. Lupu dr. kíséretében voltak Suciu bukaresti ügyvéd, Giuglea és Bogdan Duica kolozsvári egyetemi tanár, Buzdug dr., Madgearu kolozsvári kereskedelmi akadémiai tanár és Julian, a „Poporul Roman” szerkesztője. A parasztpárt vezetői a borgóprundi népgyűlésen az általános és helyi politikai viszonyokról tartottak népszerű előadásokat.

Lupu dr. a liberális kormány válságáról beszélt és itt kifejezést adott abbéli politikai meggyőződésének, hogy a kormány az ősznél tovább nem tartatja magát, mert teljesen képtelennek és tehetetlennek bizonyult a kormányzásra. Ezenkívül az egyéves katonai szolgálat behozatalának szükségét fejtette és élesen elítélő szavakban tárgyalta a romániai csendőrség visszaéléseit, követelve, hogy a csendőrség a közigazgatási hatóságoknak teljesen alárendelt közbiztonsági szerepet töltsön be.

Suciu bukaresti ügyvéd az erdélyi és bánági románok és kisebbségek jogi helyzetéről beszélt, nagy tetszés mellett fejtegetve, hogy Romániát nem minden téren kell egységes regáti törvények szerint kormányozni, hanem a csatolt területeket a speciális helyi viszonyoknak megfelelő törvények szerint. Madgearu az ország gazdasági válságáról, Giuglea és Bogdan Duica egyetemi tanárok a parasztpárt hívatásáról, Julian szerkesztő pedig a parasztpárt jövő teendőiről beszélt. Borgóprundon, mint Beszterce-Naszód megye több helyein, így Besztercen, Nagysajton Naszódon és Óradnán mindentűz ezerszámra gyűlt össze a román parasztság és a politikailag független, intelligens románok is, hogy résztvegyen a parasztpárti gyűléseken, amelyen a román nép felvilágosítását és szervezését tűzték feladatul a parasztpárti vezeték. Mindenütt nagyszámú küldöttségek kerestek fel Lupu dr.-t és biztosították bizalmukról, a népgyűlések után pedig megalakították a helyi szervezeteket. Lupu dr. és kísérete hétfőn érkezett vissza Kolozsvárra, ahol egy napot fog tölteni, szerdától kezdve pedig Tóvisen, Nagyenyeden, Gyulafehérváron, Magyarigenen és Alvincen tart szervező gyűléseket.

Megválasztották a cionista konferencia kolozsvári delegátusait

A dési és lugosi választások eredménye

(Kolozsvár, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az előkészületeknek megfelelő nagy érdeklődés mellett zajlottak le tegnap Kolozsváron a negyedik országrészi cionista konferencia delegátusainak megválasztása. Már reggel nyolc óra után megkezdődött a sékelfizetők felvonulása az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodái felé. Bann a választási helyiségben az első szavazatszedőbizottság és az egyes frakciók megbízottai őrizték az urnát, melybe a déli szünet leszámításával szakadatlanul hullottak a névsoros listák.

Este hét órakor a választási elnök lezárta a szavazást. Felnyitották az urnát s a szavazatok összeolvasása után kihirdették az eredményt. Eszerint a temesvári konferenciára delegátusokká lettek Kolozsváron: Janovitz Géza, Nussbaum Mihály és Cerjék Hermann a Poale Cedek részéről, Schwartz Jakob, Weinstein Bencion, Farkas Lajos, Waldner Mór, Glasner Izsák dr., Kohn Hilál dr., Pollák Sándor dr., Sajovits Náthán és Guttman Péter a Mizrachi részéről, Salamon Jakab, Kertész Mártonné, Feuerstein Kálmán, Kasztriner Samu (Timisoara), Stotter Aladár, Schwartz Miksa, Kohányi Menyhért dr., Biró Andor, Spitzer József dr., Giszkalay János, Grünfeld Mayer, Neufeld Jenő dr., Códik Jenő, Szabó Jenő, Winkler

Janka, Farkas Izsák (Bukarest), Ritter Sámuel dr. (Brassó), Deutsch Ernő dr. főrabbi (Karánsebes), Hajdu Frigyes dr. (Timisoara), Vértés Adolf dr. (Timisoara) és Herzog Sándor (Arad) a klacionisták részéről. Pótlelegátusok: Lebovits Gyula, Noti Márton és Rosenthal Gyula a mizrachi részéről. Katz Rózsi, Pető Tibor, Déri Jenő dr. Eisenstatter Samu, Goldstein Aladár, (Karánsebes), Klinger József, Pollák Vilmos, Stein Béla, Singer Ignátz, Acél Mór és Grün János (Timisoara) a klacionisták részéről.

Két nagyobb vidéki centrumban is vasárnap folytak le a választások. Désen delegátusokká lettek: Dux Mór, Hirsch Ábrahám, Rosenzweig

M. Jehuda, Fenyő Béla, Klein Albert, Sternberg Sarolta, Farkas Dávid, Csillag Mór, Goldenberg Adolf, Weisz Sámuel, Biró József, Salamon Adolf. Pótlelegátusok: dr. Biank Illés, Winkler Janka, Rendes Izidorné, Mózes Sarolta, Dreikurs Rózsiha, dr. Rosmann Bernát, Fenyő Béláné, Hirsch Mihály, Jeremiás Hersch, Franck Zsigmond, dr. Harsányi Jenő és Rosenthal Ignátz. Lugosi delegátusokká lettek: dr. Deutsch Mór, dr. Kirchner Arnold, Neumann Miksa, Neumann Hugó, özv. Wechsler Lipótné, Schönauer Ella, dr. Földváry Róbert. Pótlelegátusok: Fényes Bernát, Deutsch Béla, Neumann Hugóné, Deutsch Ervin, Steinbach Andor, Singer Jákó és Stern Miksa.

A kivetett adókat nyolc napon belül akarják behajtani

Nagy megdöbbenés kereskedők körében

(Kolozsvár, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az adókövetések körül mutatkozó sérelmekhez most újabb, az adózó polgárságot súlyosan érintő intézkedés járult. Azt tudjuk, hogyan jártak el az adókövetéseknél. Az üzemek és a kereskedések pontos képét mutató üzleti könyvek és jelentések, levelezések és fakturák csak mellékszerephez jutottak. Impresszionista alapon kezelték az adózó polgárságot, a hiteles kimutatások éppen hogy tájékoztatóra voltak alkalmassak, de semmiképpen sem szerepeltek döntő tényezőkként, mint ahogy azt a világon mindenütt elsőrangú bizonyító eszközzel szokás venni.

A kereskedők és iparosok megmozdulása az elmúlt hetekben megtörtént, de nem sok eredménnyel. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara küldöttsége be sem juthatott a miniszterhez, hanem a lezajlott tiltakozó gyűlé-

sek határozatait vezérigazgatók vették át, akik az ismert sablonos kijelentéssel bocsátották el a küldötteket, hogy nem kell aggódni, majd tanulmány tárgyává teszik a memorandumot.

Valóban nem kell aggódni. A mai napon a legtöbb kereskedő és iparos, akinek adóját kivetették és akár megfélemlítette, akár nem, a városi adóhivatal utján átiratot kapott, amelyben figyelmeztetik, hogy április elsején és július első felében esedékes adóját nyolc napon belül annál inkább fizesse be, mert különben a kincstár az adózó vagyonával biztosítja magának a kirótt összegeket. Ez röviden azt jelenti, hogy az adózó polgár nyolc napon belül elvárhatja raktára lefoglalását.

A váratlan hatósági eljárás nagy megdöbbenést keltett a kereskedők között, akik most már erősen hozzálátnak, hogy a rajtuk esett sérelmek reparáltassanak.

Az aranyosgyéresi halálvonat

Kilenc halottja és tizennyolc sebesülje van a katasztrófának. Senkit sem terhel felelősség. Beszélgetés az egyik utassal

(Aranyosgyéres, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton az éjjeli órákban borzalmas vasuti szerencsétlenséget jeleztek Aranyosgyéres állomásról. A szűkszávu telefonjelentés szerint a 404. számú személyvonat utolsó kocsija tengelytörés következtében, közvetlenül az állomás bejárata előtt, kisiklott. A kisiklott kocsi felborult és maga alá temette utasait. A kocsik romjai alatt kilenc utas lelte halálát.

Vérnyomok szerte-szétjellel

Vasárnap délelőtt a sinekről még nem takarították el a vasuti kocsik romjait. Az eltört kocsitengelyt az állomás falához támasztották, az emberek szárai kidülledt szemekkel bámulják a gyilkos tengelyt, amely kilenc utas halálát okozta. A törött tengelyt megaludt vér festette vörösre, de vérfoltok tarkítják a sineket és a töltést is. A sebesülteket már elvitték, az áldozatokat a raktárhelyiségben most boncolják a tordai kórház orvosai.

Egyik vasuti tisztviselő így vázolta a tragédia lefolyását:

— A perronon állottam midőn a személyvonat berobogott az állomásra. A szürkület miatt nem lehetett pontosan megállapítani, hogy a vonat lassabban jött-e a rendes menetnél. Már majdnem elérte az állomás épületét, midőn megdöbbenve vettem észre, hogy az utolsó kocsi kiugrik a vágányról és felborul. A következő pillanatban borzalmas jajkiáltások hallatszottak. Az utasok nagyrésze úgy akarta megmenteni életét, hogy kiugrott a kocsiból. A vonat azonban elkapta a kiugrókat, sokan a kerekek alá kerültek és ott lelték halálukat.

Óriási pánik keletkezett. Az állomás alkalmazottai azonnali felborult kocsikhoz rohantak. Ezalatt a többi kocsik utasai rémülten ugráltak le helyükről. Telefonhoz rohantam s segélyvonatot kértem Tordáról, azután pedig Föder pályatorvos-sal együtt a mentési munkálatokat vezettem.

Megérkezik a segélyvonat

A tordai segélyvonat körülbelül husz perccel a szerencsétlenség után érkezett meg a pályá-

udvarra. A kórház orvosai és a mentési munkálatokra kirendelt vasutasok három óra alatt fejezték be a mentési munkálatokat. Közben a kolozsvári üzletvezetőség segélyvonata is megérkezett, amelyen a CFR. vizsgáló bizottsága Dumitriu vezetésével szállt ki.

A mentési munkálatok befejezése után megállapították, hogy a borzalmas katasztrófának kilenc halottja és tizennyolc sebesülte van. A halottakat az állomás melletti raktárhelyiségbe szállították, a sebesülteket pedig a tordai kórházba vitték.

Senkit sem terhel felelősség

A kiszállott vizsgálóbizottság megállapította, hogy a szerencsétlenséget tengelytörés okozta. A bizottság megállapítása szerint senkit sem terhel a felelősség, mert a tengelytörést szenvedett kocsi januárban javítóműhelyben volt és így átesett a rendes évi vizsgálaton.

Vasárnap reggel kiszállottak a helyszínrre a tordai ügyészség emberei is. Dr. Gerasim Viktor főügyész vezette a vizsgálatot. A vizsgálóbizottságban voltak: dr. Janota Béla vizsgálóbíró, dr. Barducz és dr. Muresan főorvos is. A bizottság a katasztrófa okának megállapítása után a halottak személyazonosságát is megállapította.

Az áldozatok

Az eddigi megállapítások szerint a szerencsétlenség alkalmával a következők vesztették életüket: Stoian Constantin kolozsvári katona, Manzaracz Teréz 43 éves munkásné, Jancsó István kézdívasárhelyi munkás, Mencsikorszkij Lajos aradi munkás, Kocsis Mihály 16 éves kolozsvári órásszegéd, Tökés Mihály tordai ácsmester, Bálint Sándor tordai illetőségű katona, Lázár István tordai csendőrmester. A nyolcadik halott személyazonosságát nem sikerült megállapítani. A súlyosan sebesültek közül Mihali Constantin közlegény az éjszaka folyamán meghalt a tordai kórházban s így a szerencsétlenségnek eddig kilenc halottja van. A katasztrófa tizennyolc sebesültjét a tordai kórházban ápolják.

Az „ASTRA” teherautók üzemeltetése a legalacsonyabb!

Beszélgetés az egyik utasai

A katasztrófa színhelyére kiküldött munkatársunk beszélgetést folytatott a vonat egyik utasával, Braun Dezső nagyváradi volt megyei tisztviselővel. A hatvanéves öregember összetörve fektet a hat méter magas töltés aljában. Állandóan a fejét fogta, mialatt beszélt:

— Galacba igyekeztem munkát keresni. Nem volt hely a kocsiiban és többemagammal a folyosóra szorultam. Mellettem egy Dés környékére való tanító volt. Beszélgettünk. Hirtelen fűlékűtő recsegés vágta el a zibongást. A tanító sápadt arccal szakította fel a kocsi ajtaját és kilépett a töltésre, majd ő is utána ugrott.

Csak halvány rémábrándként emlékszem láttam, a vagonunk kettétört derékmal jobbra fordult és lezuhant, miközben magával rántotta az utána következő kocsit is. A vonat kettészakadt. Három-négy óra hosszat fektedtem eszméletlen. Amikor magamhoz tértem, nem bírtam fölkelni. Nagynehezen négykézláb átkusztram a töltés másik oldalára.

A vasuti menők a többi sebesülttel együtt Marosvásárhelyre vitték Braunt, aki egész vagonját is otthagyta Aranyosgyéres mellett. Sirva panaszkodta, hogy a felsőkabátja s benne száznál is több forint maradt a fülke romjai alatt s most nincs költsége, hogy Aradon lakó batyjához utazhasson. Lejött Kolozsvárra s az Uj Kelet révén kéri a közönséget, segítse ki vigasztalan helyzetéből.

Leszállított árak!

HARISNYA, KEZTYŰ ÉS KÖTÖTTÁRU KÜLÖN-LEGESSÉGEK EREDETI GYÁRI ARBAN ÁRUSITTATNAK

BLATT

Leszállított árak!

KÖTÖTT-SZÓVOTT ÁRUHÁZA CLUJ KOLOZSVÁR FÖTÉR 13. SZÁM ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

Legelőszóhan fest, tisztít az

UNIO

gőzmosógymár
Cluj, G. Reg. Ferd. 133

1888

Első Erdélyrészi Ékszerárugymár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon Interurban 2-13 * Szegonyoc: Juvaera, Cluj

Ékszerárugymártás, nagykereskedés

Fogézzati arany * Arany, ezüst és platinabováltatás és forrasztás

Kiszállítás Schwarzwaldi órák képviselője, gyári lerakata
Csak viszontelárusítóknak!

Telefon 81. **Ládagyár** Főközet: Egeres

Mindenemű ládákat és fadóbozókat 5szeszegezett és szeszegedett részeken megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legelőszóhan napi áron 1331

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagymár Cluj, Strada Cernauti (volt Kajantói-ut) 1. szám

Csecsemők, kisgyermek-ek ideális ápolószere a

Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-féle gyermek-crém!

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Malia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidaru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközözik

Görög banditák kezében

Epirusi rablók tuszul ejtették egy bukaresti milliomos fiát. Tízmillió lej váltásdíjat követelnek foglyukért

(Bukarest, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti lapok mai számukba dektívregénybe illő, fantasztikus rablókalendről származó hírt közölnek, amelynek szíveskedő hőse egy bukaresti milliomos 18 éves fia, szíveshelye pedig a romantikus rablóvilág egyik utolsó menedéke és főfészke: Epirus.

Papaianopol, az „Alhambra” és Maxim” varieté tulajdonosa, Bukarestnek egyik legismertebb milliomosa. Papaianopol görög származású és előkelő rokonai élnek Epirusban. Ezeknek a rokonoknak meglátogatására indult el Juliusban Papaianopol családja Janinába. Hazatérésük előtt néhány nappal a milliomos felesége, leánya és Hristache nevű 18 éves fia autótúrára indult. Az autót a család egyik barátja, egy görög főhadnagy vezette. Janinától tíz kilométerre, a csendőrállomástól néhány lépésnyire, egy fegyveres csendőrbukkant fel az uton, aki lövésre tartott fegyverével megállásra kényszerítette az autót.

Az autó a csendőrállomásra megállt és csak akkor vették észre a bentülők, hogy valószínűleg álcсандőrrel kerültek szembe.

— Fel a kezekkel — kiáltotta a bandita.

Még mielőtt a fegyvertelen utasok védekezésre gondolhattak volna, a csendőrállomás felől egy másik álcсандőr rohant az autót felé. A két bandita kiharancsolták az utasokat az autóból, az autót motorját darabokra szúrták, elvágták a táviróvezetékét és ráparancsolták az utasokra, hogy kövesse őket.

A jelenetnek mintegy harminc paraszt volt csendes szemlélője, akik az út mellett elterülő mezőn dolgoztak. A parasztok közül néhányan a banditák közelébe emelkedtek, mire az álcсандőrök a parasztokra sűtötték fegyverüket. Az egyik golyó

A mai valutapiac

A lej újabb javulása. Zuhannak a devizák és valuták a belföldi pénzpiacra. Ma sincs forgalom. Esik a német márka. Javul a francia frank

(Kolozsvár, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej a mai zürichi nyitáskor a szombati 2-35-ös árfolyamról 2-45-re emelkedett. A lej zürichi árfolyamemelkedése nem okozott különösebb meglepetést a pénzügyi körökben, mivel erre számítani lehetett. A zárlatnál is változatlanul 2-45 volt a lej zürichi árfolyama. Az összes külföldi értékekben a kínálat még az utolsó két napit is felülmulta. A nagy kínálat eredményeképpen minden külföldi érték paritás alá esett. A kereskedők meg most is tartózkodóak a külföldi adósságuk fedezésénél. Általános az a vélemény, hogy a lej tovább fog javulni. A párisi nyitás még nem eszkomptálta a lej zürichi emelkedését. Változatlanul 760 a lej árfolyama Párisban, ami körülbelül 2-34-es zürichi jegyzésnek felel meg. A német márka esése ma tovább tartott Zürichben. A mai zárlatnál már 1-25-tel jegyezték. Belföldön, mivel hogy újabb esést várnak, a kereslet rohamosan csökken. A francia frank a német márka esésével szemben számottevő emelkedést mutat Zürichben. A mai nyitáskor 30-55 volt zürichi árfolyama, a zárlatnál 30-75-tel jegyezték.

Irányzat: A nyugati devizákban újabb esés, francia frankban szilárdulás.

Augusztus 20-án 100 lejért fizettek Kolozsvárt: 8000-9000 kült. magyar koronát, 13000-14000 belf. magyar koronát, 7-91-793 francia frankot, 2-51-2-52 svájci frankot, 0-45-0-45-50 dollárt, 10-05-10-08 olasz lírát, 1100000-1250000 német márkát, 32000-33000 osztrák koronát, 15-94-15-95 cseh koronát, 0-9-95-0-10 font sterlinget.

Valutapiac augusztus 18-án: Bukarest. Devizák: Páris 1250, London 1000, Newyork 224, Róma 980, Zürich 41, Prága 685, Bécs 34-50, Budapest 90, Berlin 85.

egy fiatal parasztiút talált, aki holtan rogyott össze.

A többi parasztok erre fejesztve menekültek a helyszínről.

Az álcсандőrök ezután áldozataikat egy erdei ösvényen a csúcsig hurcolták magukkal, ahol motorzás alá vették őket. A „gavallór” rablók a hölgyektől csak a készpénzt vették el.

— Nem fosztjuk meg a hölgyeket az ékszer-től — mondották uri mosollyal a rablók, mert az ékszer a nő legdrágább ékessége. A társaság tagjaitól körülbelül harmincezer lej kivevő készpénzt vettek el, a két nőt és a főhadnagyot gavallérosan szelnekeresztették, csak a 18 éves Papaianopol Hristachet tartották maguknál, de megígérték, hogy illő váltásdíjért őt is szabadonbocsátják.

A szabadon bocsátott utasok a rémülettől összetörve, órákig tartó gyaloglás után késő éjjel érkeztek vissza Janinába, ahol azonnal jelentést tettek a történetekről a román konzulátusnak.

A román konzul táviratilag szőlitotta fel a belügyminisztert, tegyen meg minden intézkedést a fogoly kiszabadítására. Papaianopolné, aki időközben megtudta, hogy az utonállók a hírhedt Rinzeri testvérek voltak, akiknek a fejére a görög kormány negyvenezer drachma vérdíjat tűzött ki, attól való félelmében, hogy a banditák üldözötésük esetén fiát megölik, visszavonta feljelentését.

Két nappal ezelőtt Papaianopol Bukarestben levelet kapott a banditáktól, amelyben közlik vele, hogy fiát tízezer font sterling váltásdíj fejében szabadonbocsátják. A követelt összeg meghaladja a tízmillió lejt, ami több mint Papaianopol egész vagyonja. A kétségbeesett apa most magánúton egyezkedni próbál a vakmerő rablókkal.

Bukarest. Devizák: Napoleon 825, márka 140, leva 185, török lira 155, font sterling 1000, francia frank 1260, svájci frank 40, olasz lira 9-50, drachma 4, dinár 215, dollár 222, lengyel m. 9-50, osztr. korona 33, magyar korona 80.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 1 1/2-125, Newyork 553-552-75, London 2519-2530, Páris 3055-3075, Milano 2372 1/2-2375-Prága 16-15-16-15, Budapest 3 1/2-3 1/2, Belgrád 577 1/2-580, Bukarest 245-245, Varsó, 23-23, Bécs 77-75-77 1/2, Bécs lebélyezett 77.

Páris. Nyitás: London 82-, Newyork 1799, Berlin 50, Róma 7715, Prága 52-75, Bukarest 760, Zürich 3-26, Bécs -, Varsó -.

— Kicsérélik a román-magyar politikai foglyokat. Nagyváradról jelentik: Megirta már az Uj Kelet, hogy a magyar kormány a román-magyar politikai foglyok kieserelési akciójának lebonyolítására Gajzágó László szőnyegében megbízottat küldött Bukarestbe. Bukarestből érkezett távirat most arról ad hírt, hogy a foglyok kieserelését Bors határ-állomáson keresztül még holnap végrehajtják. Románia kilenc politikai elítéletet ad át Magyarországnak, akiket az ország különböző fogházaiból gyűjtöttek össze Nagyváradra.

Prima

bácskai

kender

Kapható: Havas Dezső Timișoara

Irodaberendezések

Kopenetz gépezemű asztalosműhelyben olcsón szereshetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

HIR

Örománában és külföldön az „Publicite Rador (Bucuresti) hirdetési iroda vezeti az Uj Kelet az egyetemes naplapja.

Az Uj Kelet cikkeinek után jelölésével engedjük meg a felíratot. Egy hónapra 320 lej, egész évre 3200 lej, egész évre 3200 lej, egész évre 3200 lej. Felelős szerkesztő: Marlon

A cionista kézimunka

(Kolozsvár, augusztus 20. Megirtuk már, részli cionista konferencia met Lejisrael erdélyrészi gondát kezdett a Zsidó Műgyarapítására. Ennek az ügye lesz a temesvári zsidó iparművészeti amelynek jövedelme a K.

Az erdélyrészi országgrészben lelkes és dányok versengve sietnek kézimunkát és egyéb ipa deni a kiállításra. Eddig érkeztek a Keren Kajem Kolozsvár: dr. Neufeld-Boskovics Jolan kis reo kasné tanulmányfő Schre ról (festmény), Singer Ign Deutscher-műszerkereskedő freund Sándor égetett e tett varrodoboz (paleszt merné Hirsch Margit p hamutartó kézfestéssel, tésis terítő dohanyzóaszt harminc Lilien-levelezőla festett Herzl-kép (gobler goblenhez való kép (Her Stark Zoltán egy pár g fried-divatáruház selyem illatszertár börridikül, R kép (Ruth és Boaz) Ka csikos szövetsznadrág, Spi gyermekszövetter és sap Mártonné kézzelfonott és szalmakalapdisz. Balázsfi lácatakaró. N.-Enyed: Zsi (1. Megérkezés a Szentz er). Dés: Lefkovics Bl berg Sarolta himzett z himzett falikép croszla monné kép (Ruth és F (Megérkezés a Szentfő (Ruth és Boaz), Fürst ner A. diványpárna (Re Löwy Jenő IL polgáris Naszód: Tischler Mihe zéssel, Edelstein Szer Adolfiné rózsafüzéres di cesztakaró, Friedmann diszas horgolással, M baba), Nussbacher S Helén tálcakendő hi Stein Izsóné perze Mancí kenyérgosárterit zsebkeendő, Gewürtz N Apfel Berta kézzel sző nek, Siegelstein Leop toalettasztalra, Rosenfel Zsuzsika zsebkeendőter tálcakendő, Brecher Iré terítő pohár alá, Schő zéses asztalközép.

A kézimunkakiál mint közlik velünk, le 24-ig kell eljuttatni a irodájához (Cluj, Ca Ugyancsak ez idő alat az esetleg fel nem ia visszaküldeni.

— A bolgár komitácsi bandák A bolgár kormány követet, hogy megtett a bolgár komitácsi r akadályozására.

HIREK

Brománjában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Publicite Rador (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1. hirdetői iroda vesz föl hirdetéskeket.
Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági híradás napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

A cionista konferencia kézimunkakiállítása

(Kolozsvár, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk már, hogy a negyedik ország-részi cionista konferencia alkalmából a Keren Kajemet Lejiszrael erdélyi irodája hatalmas propagandát kezdett a Zsidó Nemzeti Alap bevételeinek gyűjtésére. Ennek az akciónak kimagasló eseménye lesz a temesvári konferenciára megrendezett zsidó iparművészeti és kézimunkakiállítás, amelynek jövedelme a Keren Kajemet lesz.

Az erdélyi iroda felhívására az egész országban lelkes és dolgozó zsidó asszonyok és lányok versengve sietnek minél szebb és értékebb kézimunkát és egyéb iparművészeti tárgyat beküldeni a kiállításra. Eddig a következő adományok érkeztek a Keren Kajemet központi hivatalához: Kolozsvár: dr. Neufeld Jenőné kis kerek filéterítő, Boskovicz Jolán kis recemotívum, dr. Tauber Farkasné tanulmányfő Schreiber Akiba pozsonyi főrabbi-ról (festmény), Singer Ignác képe (Talmudstudium). Deutsch-műszerkereskedés diszes barométer, Seelentreu Sándor égetett eszrogartó és egy kis égetett varródoboz (palesztinai famunka), dr. Krémerné Hirsch Margit porcellánkancsó és két kis hamutartó kezifestéssel, Guttmann Péterné reobebétes terítő dohányzóasztalra, Glasner Benjaminé harminc Lilien-levelezőlap, dr. Neumann Vilmosné festett Herzl-kép (goblenhez), Finkelstein Alfrédné goblenhez való kép (Herzl a bázei kongresszuson), Stark Zoltán egy pár gyermekcipő, Weiss Szigfried-divatáruház selyem nyakkendő, László és Tsalasztár birridikál, Rosenberg Szerafine himzett kép (Ruth és Boaz) Katz és Mendel uridivatáruház csinos szövetnadrág, Spierer Farkas rövidáruaktár gyermekszövetterítő és sapka. **Jobágytelke:** Hirsch Mártonné kézzelfonott és varrott kalap, kézzelfonott szalmakalapdisz. **Baldzsfalva:** Lőb Dóra festett kalacsztakaró. **N.-Enyed:** Zsidó Nőegylet 2 diványpárna, (1. Megérkezés a Szentföldre. 2. Ráchel és Eliezer). **Dés:** Lefkovicz Blanka kép (Kadosch), Sternberg Sarolta himzett zsebkendő, Fenyő Béláné himzett falikép oroszánokkal, dr. Berkes Salamonné kép (Ruth és Boaz), Holländer Rózi kép (Megérkezés a Szentföldre), Holzer Lenke kép (Ruth és Boaz), Fürst Rózi kép (Kadosch), Kanter A. diványpárna (Ráchel és Eliezer). **Orsova:** Löwy Jenő II. polgárista rajza (Tanuló talmudista). **Naszód:** Tischler Mihályné asztaltató lapos himzéssel, Edelstein Szerén csipketerítő, Siegelstein Adolfné rózsafüzéres diványpárna, „Névtelen” macsasztakaró, Friedmann Irma tálcakendő minar-diszes horgolással, Mendelsoné kép (Rokokó-baba), Nussbacher Sárika himzett kép, Lax Helén tálcakendő himzéssel és azzurral, dr. Stein Ignácné perza diványpárna, Rosenfeld Mancsi kenyérfőzőterítő, Smerler Rózi himzett zsebkendő, Gewürtz Nővérek himzett tálcakendő, Apfel Berta kézzel szövött virágcsokor kalapdisz- nek, Siegelstein Leopoldné matyószővéses terítő taletasztalra, Rosenfeld-leányok himzett kép, Stein Zsuzsika zsebkendőterítő, Teszler Boriska horgolt tálcakendő, Brecher Irénke feltucat himzett damaszt-terítő pohár alá, Schön Malvin kalotaszegi himzéssel asztalközép.

A kézimunkakiállításra szánt adományokat, mint közlik velünk, legkésőbb péntekig, augusztus 24-ig kell eljuttatni a Keren Kajemet erdélyi irodájához (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48). Ugyancsak ez idő alatt kéri a központi iroda az esetleg fel nem használt kézimunkamintákat is visszaküldeni.

...
— A bolgár kormány megfékezi a komitációs bandákat. Bukarestből jelentik: A bolgár kormány biztosította a szófiai román követet, hogy megtette a szükséges intézkedéseket a bolgár komitációs romániai portyázásainak megakadályozására.

Franciaország utolsó szava

Baldwin és Poincaré találkozója elmarad. Poincaré a szövetségről
(Páris, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Poincaré a charlevillei bősök síremlékének felavatásán tartott beszédében emlékeztetett a szövetségesek 1918. évi nagy offenzívájára, amikor a szövetségesek egysége oly szoros volt, hogy ugy- látszott, a békében is mindig együtt fogják foly- tatni a háborúban megkezdett munkát és közös tervet fognak kidolgozni Európa újjáépítésére. Ha a veszély idején olyan könnyen meg tudtak egy- mással egyezni,

miért nem lehetséges ez most a béke- időszakában is.

A szövetséges államok közvéleményének szembe kell szállni azzal az egoisztikus kísér- lettel szemben, amellyel a szövetséget meg akarják szüntetni. Csak biztos alapon lehet Európa gazdasági egyensúlyát helyreállítani, de ez a biztos alap a békeszerződések lojális végre- hajtása. Stresemann azzal vádol bennünket, hogy mi izgatjuk fel Németországot, de nem akarja tudni, hogy a provokálás onnan jön, mert Németország az, amely fizetésképtelnek akarja magát feltüntetni.

— Az állami iskolai tanárok vizsgálja.

Napok óta folyik az erdélyi és bánági állami középiskolai tanárok levizsgáztatása a kolozsvári Baritium-liceum épületében. Közel négyszáz közép- iskolai tanár kerül a vizsgák során a bizottság elé és ugyanekkor ugyanannyi család egzisztenciája függ a vizsgáztatók ítéletétől. A magyar népkisebbségi állami tanárok vizsgáztató bizottságának elnöke Paul Joan, a román irodalom professzora a kolozsvári egyetemen, tagjai V. Candrea, G. Petruca, Ciura Alexandru és S. Opreanu, a Baritium-liceum tanárai, valamennyien erdélyi emberek. Azok az állami iskolai tanárok, akik nem jelentkeztek vizs- gára, a jövő tanévtől kezdve nem alkalmazhatók állami iskolákban.

— A kolozsvári hadiárvaház és szem- kórház felavatása. A romániai hadiárvaházak el- nöknőjének, Sturdza Olga hercegnőnek jelenlétében impozáns ünnepségek között avatták fel vasárnap délelőtt tizenegy órakor a kolozsvári hadiárvaházat és az árvák szemkórházát. Az ünnepséget istentisz- telet nyitotta meg, amely után Olga hercegnő len- dülettel szavakkal ecsetelte a hadiárvagondozóintézet fontosságát. A meleg szimpátiát keltő beszéd után Muresan prefektus és dr. Papiteanu beszéltek. Az ünnepségen a polgári és katonai notabilitások kö- zül jelen voltak Petala tábornok, Vladescu ezredes, Zigre Miklós volt miniszter, Popoviciu rendőrprefek- tus és még igen számosan a román intelligencia köréből.

— Házasság. Wetsz Helént Marosújvár el- jegyezte Simon Dezső Cluj. (Minden külön érte- sítés helyett).

— Biharmegye prefektusa a hivatali korrupció ellen. Nagyvárad tudósítónk jelenti: Hodor Viktor biharmegyei prefektus ma körren- deletet intézett a hatáskörébe tartozó valamennyi hivatal főnökéhez, melyben felhívja a tisztviselő- ket, hogy küzdjék le azokat a nehézségeket, aka- dályokat és kísértéseket, amelyek rossz anyagi helyzetükben állandóan leskelődnek rájuk, mert a ma nagy feladatait csakis becsületes és korrekt tisztviselők végezhetik. Felkéri a hivatalfőnököket, hogy bármilyen szabálytalanság esetén a legna- gyobb szigorúsággal járjanak el és könyörtelenül távolítsák el a lelkiismeretlen tisztviselőket. A prefektus kötelezi a hivatalnokokat, hogy a la- kosság ügyeit a legnagyobb jóindulattal, tapintat- tal, pártatlansággal és jogérzettel intézzék el, mert nem a tisztviselőért van a közönség, hanem a kö- zönségért a tisztviselő. E tulajdonságok mellett szükséges a megfelelő szaktudás is és a modern gondolkodás. A prefektus körrendelete ugy a köz- igazgatási körökben, mint a közönség körében ért- hetően kellemes feltűnést keltett.

— Igazi zsidó házból nem hiányozhat a zsidó nép megszületésének regénye. Sas László: Isten lábánál. Kapható az Uj Kelet könyv- osztályában.

— Fascistaterror Bozenben. Innsbruckból jelentik: A bozeni szociáldemokrata szakszer- vezet otthonát az ottani fascisták megrohanták és hatalmukba vették. Az épületet még min- dig megszállva tartják.

A miniszterelnök beszédét azzal fejezte be, hogy Franciaország

a szerződéseket előírt kötelezettségek respektálását továbbra is követelni fogja.

Lasteriere francia pénzügyminiszter ki- jelentette, hogy a francia frank jelenlegi esése nem a gazdasági helyzet folyamánya, mert az 1922. évi költségvetéssel való összehasonlítás bizonyítja, hogy az államvasutak deficit nél- kül dolgoznak és Franciaország kivitele is emelkedett. A frank esése kizárólag bizonyos manővereknek tulajdonítható, amelyek Fran- ciaország általános politikájára nyomást akar- nak gyakorolni. Ugyanígy áll a helyzet a belga frankkal. Teljesen bizonyos, hogy Fran- ciaország a manőver ellen győzni fog.

A „Liberte” írja: A mostani francia jegy- zék Franciaország utolsó szava a jóvátétel kérdésében. Londoni jelentés közli, hogy Baldwin és Poincaré találkozója bizonytalanná vált, lehetséges, hogy a találkozás egyelőre meg se történik.

— Mosoiu miniszter a zsidó leányser- kések sztojkai táborában. Vasárnap délután előkelő vendégük volt a Sztojkan nyaraló kolozsvári zsidó leányoserkészeknek. A politikai körutjában Magyarlápóra járt Mosoiu köz- lekedésügyi miniszter kiutózott a közeli fürdőhelyre s meglátogatta a somrák táborát. A miniszter egy óránál hosszabb ideig tartóz- kodott a cserkészleányok között és legteljesebb meglepődését fejezte ki a tapasztaltok fölött. Azután visszaautózott Magyarlápóra s magával vitte Schönfeld Penina tanítónőt, aki a som- rák tegnapi előadásának előkészítésére igye- kezett a városba. A műsoros estély, amelyen Magyarlápó egész művelt társadalma nemzeti- ségre való tekintet nélkül megjelent, a leg- szebb erkölcsi és anyagi sikerrel jutalmazta a somrák lelkes fáradozását.

— Ujságírónap Kolozsváron. Az Erdélyi és Bánági Kisebbségi Ujságírók Szervezete két év előtti rendkívüli nagyszabású sétatéri park- ünnepségeit ez évben is meg szándékozik ismételni. Az idei parkünnepség, amely az egész napot betölti, szeptember hó 16-án, vasárnap lesz s ugy méreteiben, mint külsőségeiben messze felül fogja mulni Kolozsváron ezideig tartott összes ilyfajta ünnepségeket. Ez a nap egészen az ujságírók napja lesz, amelyben minden nagyszerű ötlet megvalósul, amit csak az ujságírófantázia kitermel. A látványosságok és szórakozások ezer fájában lesz mindenkinek osztályrésze. Az ünnepség részleteiről később tájékoztatjuk olvasóinkat. Az ujságírónap egész jövedelme a legnemesebb jótékony célt szolgálja, amennyiben az egész tiszta bevételt az ujságíró nyugdíjintézet alapja javára fordítják.

— Öngyilkosság egy tévedés miatt. Lugosról jelentik: Baba Aurelia asszony Banca Nationala lugosi fiókja főtisztviselőjének a felesége, született Korotnay Erzsébet tegnap délelőtt szíven- lölte magát lakásán és meghalt. Az alig harminc- hattéves, ismert erdélyi családból való uriaszony tettének oka állítólag az, hogy a piacon öt lej helyett egy ötszáz bankjegyet adott tévedésből bevásárlás közben.

— Mussolini és Castiglioni. Rómából jel- lentik: Mussolini miniszterelnök táviratilag Rómába hívatta Castiglionit, az ismert nagyvállalkozót. A miniszterelnök hosszas tanácskozott a nagy- vállalkozóval, megvitatta vele a közép-európai gaz- dasági helyzetet. A lapok ettől a tanácskozástól nagy gazdasági változást várnak Olaszországban.

— A Dreyfuss-per hamisítanuja meg- halt. Párisból jelentik: Walsin Eszterházy ör- nagy a Dreyfuss-per híres koronatanuja, aki a Dreyfuss elleni terhelő okmányokat hamisi- totta, hetven éves korában a legnagyobb nyo- morban Londonban meghalt.

— Bethlen résztvesz a népszövetség alé- sén. Budapestről jelentik: Bethlen miniszterelnök kétheti szabadságra vidékre utazott. Távollétében Daruváry külügyminiszter helyettesíti. A minis- terelnök valószínűleg résztvesz a népszövetség szept- embert elején kezdődő ülésének tanácskozásain

Közgazdaság

A cukor várható ára. A kormány tudvalevőleg úgy rendelkezett, hogy a vámmentes cukorbehozatalt szeptember 1-től megszüntetik, mert a szükséglet az új termésig egyelőre biztosítva van s mert az ideai cukorrépa-termés fedezni fogja a szükségleteket és a cukorinomitóknak nem lesz szükségük vámmentesen importált nyerscukorra. A kereskedelmi minisztériumban rövidesen megkezdik az új cukorrezsimre vonatkozó tárgyalásokat. Érdeklét körökben a kormány szándékáról az a hír terjedt el, hogy maximális árakat nem állapítanak meg a cukorra, de a gyáraknak garantálniuk kell, hogy 25 lejnél nem lesz drágább a cukor kilója.

As új papírárak. A papírgyárosok memorandumot terjesztettek a kormány elé, amelyben kéri a papírárak 80-100 százalékos emelésének jóváhagyását. Az ipari és kereskedelmi miniszter elentetés állásfoglalása után a gyárosok újabb memorandummal feleltek, amelyben már bizonyos engedékenységet tanúsítanak. Mindezek ellenére a hosszas tárgyalások folyamán eddigelé még semmi eredményt sem tudtak elérni. Cézár Popescu iparügyi vezérigazgató úgy nyilatkozott, hogy minden föle teltét megtesz a papírárak túlzott emelésének megakadályozása érdekében. Reméli, sikerülni fog a papírgyárosokkal olyan megegyezést létesíteni, hogy a rotációs papír ára kg.-ként 15-50, a nyomtatványpapír 16 lej legyen, amely árak három lejjel alacsonyabbak, mint a papírgyárosok által kezdetben megszabott árak.

Megakadt az állatkivitel. Bukarestből jelentik: Az exportilletékek szokatlan emelése következtében a marha élősulya a legutóbbi vásárok tapasztalatai szerint a felére esett vissza, a husárok mégis tartják magukat és mint azt az utolsó ármaximálásoknál tapasztaltuk, a vendéglőkben a húsételek nem olcsóbbodtak. A kiviteli illetékek aránytalan emelése miatt Románia leszorult az állatexportról anélkül, hogy a belföldi fogyasztóknak valami haszna lett volna belőle.

Lusztig és Nussbächer
cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

SPORT

Haggibbor—Victoria 4:0 (2:0)

(Kolozsvár, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnapi mérkőzések eseménye a bajnokcsapat Victoria veresége, amelyet a négy tartalékkal játszó Haggibborból kapott. Zuhogó esőben veszi kezdetét a játék és az erősen felzott talajon szembetűnő a Haggibbor-játékosok biztos mozgása. A Victoria rövid, lapos passzjátékkal igyekszik megközelíteni a Haggibbor kapuját, de a védelem résen van, úgyhogy a Haggibbor-kapu alig jut komoly veszélybe, míg a Victoria-hátvédek mögött Mózes a 25-ik és 27-ik percben megszökik és két pompás gólt lő. Félidő végéig nem is változik az eredmény.

A második félidőben már sártenger az egész pálya, de a Haggibbor-játékosok könnyedséggel győzik le a sáros talaj nehézségeit és már az első 10 percben két újabb gólt érnek el Lázár, illetve Jakobi révén. A Victoriának ezután sikerül a Haggibbor térfelére szorítani a játékot, de annak ellenére, hogy a Haggibbor-játékosok ezután már csak testi épségük megővésére fektetik a főszűrt, a Victoria nem tud pozitív eredményt elérni.

Kinos feltűnést keltett, hogy a Victoria egyik játékosának még a jótékony célú „barátságos” mérkőzésen sem tudta fékezni magát.

A győztes csapat legjobb emberei Lázárovits, Jakobi, Farkas II., Mózes és Gombos voltak, míg a Victoriában Cipoigán és Barabás játéka érdemel megemlítést. Nagy Adám szöv. bíró, a durvaságok megtorlatlanul hagyásától eltekintve, jól vezette a mérkőzést.

KKASE—KAC 2:0 (2:0). Az eredmény nem hű kifejezője a két csapat teljesítményének, mert a KAC legalább oly jó volt, mint a kereskedő csapat, de míg a KAC-védelem alaposan megérezte két legjobb játékosának, dr. Hirschnek és Schultznak hiányát, addig a kereskedő csapat közismerten jó védelme sikeresen verte vissza a KAC-csatárok erőltetett támadásait. Az első gól a 17-ik percben esik Kronstädter lövéséből, míg a második gólt Szatmári súlyos hibája után Kiss lövi a KAC kapujába a 35-ik percben. A második félidő jórészt KAC-fölénnyel telik el, de eredmény nélkül. Kiváltak a győztes csapatból Mann, Kereszturi és Kiss. A KAC-ból Rakitovszki, Raduch és Marcinkievitz.

Marosvásárhely. Kinizsi—MTK 2:0 (1:0). Országos bajnoki középdöntő mérkőzés. Az irreális pálya nagyban befolyásolta a játék menetét. Az MTK az első félidőben fölényben volt, a Kinizsi egy kapulötti kavargásból szerzi meg első gólját a 18. percben Hütter révén. Egy perccel rá Fenyvessy a büntető területen belül faultolja Csattot, a megítelt tizenegyet Glasmann éppen a kapus kezébe rugta, ezzel el is dönt a mérkőzés sorsa. A második gólt Kilianovits rugta a II. félidő 18. percében közvetlen közelről, Szilágyi súlyos hibájából. A győztes csapatból kivált Ritter, Tánzer és Matek, az MTK-ból Schier, Nuridásny és Csatt. Nagy Lajos kiténő bíró volt.

Arad. AMTE—NAC 2:0 (1:0). Bíró: Mánya. Az első félidőben AMTE-fölény, mely Nagy Lajosnak a 22. percben rugott góljában jutott kifejezésre. A második félidőben NAC-fölény, melyre az AMTE sorozatos durvaságokkal válaszolt. A bíró kiállította Brigmann és Csapó (AMTE) és Székely (NAC) játékosokat. Az AMTE második gólját a 12. perc. kórnerből éri el Czibula fejeséből.

Nagyvárad. TAC—Egyetértés 2:0 (1:0). A 45. percben rugta a TAC első gólját tizenegyesből, Mátray faultja miatt, Ternovits révén. A második félidő 26. percében Krausz egyéni játékából megszerezte a TAC második gólját.

Temesvár. Unirea—Sparta 5:0 (2:0). TMTE—Vultur 3:1 (1:0) bajnoki.

Bécs. Wien—Prága 2:1.

Budapest. Magyarország—Finnország 3:1 (0:1). A magyarok szép játék után Braun (2) és Hirzer góljával győztek.

A KAC országos uszóversenye. Vasárnap délelőtt rendezte a KAC országos uszóversenyét, amelyen résztvett a rendezőegylet teljes gárdáján kívül a Törekvés, MTK, MSE, Haggibbor, KKASE és Elit. A kedvezőtlen időjárás nagyban befolyásolta a verseny gyors lebonyolítását. Részletes eredmények. 25 m. fiúgyermekverseny: 1. Heim (KAC) 24.4 mp. 25 m. leánygyermekverseny: 1. Grandpierre (KAC) 31.8 mp. 2. Rosenfeld (Haggibbor). 50 m. hölgyverseny 15-18 év): 1. Óváry Baba (KAC) 49 mp. 50 m. ifjúsági melluszás: 1. Farkas (Törekvés) 38 mp. 100 m. oldaluszás: 1. Felicides (Törekvés) 1 p. 20 mp. (országos rekord). 50 m. ifjúsági hátuszás: 1. König (Törekvés) 43.2 mp. 100 m. melluszás: 1. Tóth (Törekvés) 1 p. 33 mp. 100 m. gyorsuszás: 1. Pusztafy (KAC) 1 p. 82 mp. (országos rekord). 50 m. ifjúsági gyorsuszás: 1. Felicides (Törekvés) 33.1 mp. 100 m. hátuszás: 1. Devich (Törekvés) 1 p. 24.6 mp. (országos rekord). 400 m. melluszás: 1. Péntek (KAC) 7 p. 42.2 mp. 4x25 m. staféta: 1. Törekvés (Farkas, Lánca, König, Felicides) 1 p. 8.4 mp. 50 m. hölgyverseny: 1. Snaritz Makicza (KAC) 44.6 mp. 50 m. ifj. oldaluszás: 1. König (Törekvés) 38.6 mp. Müugrás: 1. Beczassy (KKASE) 28 pont. 4x50 m. vegyesstaféta: 1. Törekvés (Farkas, Sonnenfeld, Felicides, Devich).

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Kedd: Fekete gyémántok. (Elsőször. Megnyitó előadás. Premierhelyárrakkal. Sorozatszám 1.)
Szerda: Fekete gyémántok. (Másodszer. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 2.)
Csütörtök: A zsvány vagy Fenevad. (Ujdonság kilencedszer. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 3.)

A színházi iroda hírei:

A kedden meginduló színházi idény első hetének két szenzációja lesz: a megnyitó előadás napján elsőször fogják előadni Jókai Mór remekét, a Fekete gyémántokat, Hevesi Sándor dramatisálásában s a főszerepekben Baróti Erzsivel, Táray Ferencsel, Forgács Sándorral, Lengyel Vilmossal, Réthelyivel, Örvössyvel, Mihályfival, Izsóval. Szerdán este másodszer és vasárnap este harmadszor adják a Fekete gyémántokat. A másik szenzáció pénteken lesz, amikor az utóbbi évek egyik legnagyobb szerű ujdonsága, Vajda Ernő híres Válóperes hölgye kerül elsőször színre, a főszerepekben Poór Lilivel, Lengyel Vilmossal, Kemény Lászlóval (akinek ez lesz a bemutatkozása), Izsóval, Mihályfival, Laczkóval, Tarnayval. Szombaton és reá következő hétfőn is a Válóperes hölgyet adják. A tavaszi évad legmulatságosabb bohózatujdonságát a Zsványt, vagy: a Fenevadat csütörtökön este bocsássák ismét színre és a főszerepeket most is Poór Lili, Baróti Erzs, Táray Böske, Tarnay Teréz, Lengyel, Forgács, Mihályfi és Réthely fogják játszani. Vasárnap délután a Szerellem vására kerül színre olcsó helyárrakkal.

JEAN KANNER
román groteszk komikus és
JAULUSZ MORINI
magyar-német humorista
zsargon duettje
frenetikus sikert arat estenkent a
KÖZPONTI BAR
fényes műsorában
Eldadás kezdete este fél 10 órakor
Belepődij személyenként jegyadóval együtt 20 lei
Rendes élettermi ellap arak

„Gladys” sósborszesz üdit,
„Gladys” sósborszesz erősít,
„Gladys” sósborszesz fájdalmat csillapít.
Gyártja Herczeg Géza vegyészeti gyára Cluj

Beküldte-e már adományát a Keren Kajemeth-kiállításra? :: Küldje be sürgősen!

Grünwald

üvegcsiszoló és tükörgyár

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnék.
Épületüvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükrök

Oradea-Mare
Strada Garliozy 13. szám

Kedd, 1923 augusztus 21

STERNB
LAKBERENDE

Arcodon ha
Miteszer
Kaiser-
Ez ellen bi

Telefon
2-14

VADÁSZ

vizvezeték-, csatorna-
tás berendezési va
Universitatii (vo
Műhely: Str
(volt Bet
11. szá

Villamos vasalók, fo
Tungsram-féle izzó
szerelési anyagok

Ne fele

hogy a vil
Ráth Herr

cég 40 éves szakismerete
és az azonos termelők
a legszebb és legmeg
RÁTH JÓZSEF mára
utján ab Bukarest, a
Févilágosításokkal, ké
déli gyümölcskereskedő

Elado

berendezés a kol
Vetítőgép transfor
lyek 1923 szept. 1
gosítás nyerhető
Str. Iorga Nicolae
Strada Vlahuta 3

KÉR

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelíges hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Azonnali belépésre keresünk:

1. **Konfekció osztályunkhoz** egy, a szakmában teljes képzettséggel bíró önálló segédet.

2. **Szövet-kellékarosztályunkhoz** szintén egy szakképzett önálló segédet. Mind a kettő a román, német és magyar nyelvet tökéletesen kell hogy bírja. Az állásra reflektálók nyújtsák be eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt írásbeli ajánlataikat. — **M. Noumann Utóda Brassov, Kolostor-utca 21.**

Egy 20 évig önálló volt író, vegyeskereskedő, ki román, német és magyar nyelvtudással bír és vasúti utazáshoz 75 százalékos kedvezménye van, bármilyen bizalmi állást keres. Szíves megkeresést kér **Gidály Izidor Gherla**. 6053

Intelligensebb családnál középiskolai tanulók kóser kosztot és teljes ellátást kaphatnak zongorahasználattal. Érdeklődők „Koszt” jelígre e lap kiadóhivatalához fordulni megkeresjenek. 6078

אין לייכטער שווער
יום מערקויפען אין דער
קאנצליריא דער חברה
שטיללעך-א. 1. קרושא
Cluj. 6076-I.

Kezdő tisztviselő és tisztviselő kereskedelmi végzettséggel felvétetik. Ajánlatok „Rt” jelíggel levelekben a kiadóba címzendők. 6072

Házitanító עברי ו-
תורה ומושך tanítását vállalja. Cím a kiadóban. 6079

Két szoba üzemeltetésnek való szep. 1-ére kiadó. Ferencz József-ut 65. sz. 6071

Remington írógép jó állapotban, olcsón eladó. Cím a kiadóban.

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid-, nürnbergi-, díszmű- és játékaru nagykereskedése

NUSSBAUM TESTVÉREK

TARGU-MUREŞ—MAROSVÁSÁRHELY

Telefon interurban 200

Eladás csak viszonteladóknak!

LIBRARIA SAFRUTH ספרים והנדרינג

Cluj, Strada Stefan O. Iosif No. 1.

M e g é r k e z t e k

1, 2, 4, 5 és 9 kötetű fordításos (Machsor) מחזור garnitúrák gyönyörű és elegáns kivitelben, ugy-szintén Mirjámok és börkötéses Imakönyvek ספרות וליונות valamint az összes szükséges rituális cikkek igen nagy választékban, melyek kiárusítása feltűnő olcsó árak mellett אגודת אר"ה-קor megkezdődik és folytatódik míg a készlet tart.

מבחר גדול מן ספרים גדולים וקטנים ציטות תפילות ומנוחות כשרות ודוקות

Viszonteladóknak magas árkedvezmény.

Vidéki megrendelések gyors, pontos és szolid kiszolgálás mellett eszközöltetnek.

O-R-G-A

írógép a legtekélyesebb kivitelű román, magyar és német betűrendszerrel jutányos áron kaphatók:

EMIL BLAGA
CLUJ

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsír, műtrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglat stb. **Vesz:** csontot, száraz és vizes húsleves, nyers és olvasztott taggyut

Kiváló hatású bánáti gyógytea keverékek

Tüdő tea
Háshajtó tea, erős
Köszvény elleni tea
Gyomorjavító tea
Vizelethajtó tea
Idegesség elleni tea
Vértisztító tea
Női vértisztító tea rendellenességeknél

Használati utasítással dobozonként 25 lei. Három doboz rendelésénél bérmentes csomagolás és szállítás.

Kapható kizárólag **Banatul Gyógyszerár, Lugol**

Citrom

verdelli, egészséges, tartós árú, kapható **Léb Fivéreknel Cluj**

Telefonszám 471

Vas- és faipari szerszámgépeket

és szerszámokat, benzín elektromotorokat és dynamókat, gépszijákat, olajokat, gőz-, víz- és gázarmatúrákat, gázcsöveket és gázcsőidomdarabokat (fiting), szivattyúkat, továbbá műszaki és elektrotechnikai cikkeket a legszakoskerübben és legjobb minőségben szállítja 1544

TECHNIKA R.-T.

Targu-Mures

Sürgőnycim: Technica. Telefon 3-36

Weisz Siegfried

kalap és uridivat áruházába Cluj, Cal. R. Ferdinand 6

megérkeztek a legújabb őszi kalapajdonságok!!

Férfi „Gyukits” keménykalap míg a készlet tart Lei 550.—
I-a nyulször keménykalap Lei 360.—
I-a gyapju keménykalap Lei 225.—

Nagy választék férfi tehernemükben!

Engros 1353 Endetall

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,
Piata M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

S. Eisenstädter

Cluj, Calea Victoriei 2

Szörmeárúház

Sportkabátok és bundákban nagy választék

Figyelem a pontos címre!

Kereskedelmi és ipari nyomtatványokat:

körleveleket

cégekártyát

levélpapírost

számlát

legolcsóbb áron feltűnően elegáns kivitelben készíti a **Kadima Nyomda Rt.**

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Bar. L. Pop (Brassay-utca)

Telefon: Szerkesztő és kiadóhivatal —
Zs. N. Sz. — —

A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek szentelők. Kéziratokat nem adunk vissza

Cluj-Kolozsvár —

A menekülés

Németország r...
hozzá, elmozdulna...
ne él talán egyet...
Az egész világon, e...
lyosan nehézzé vált...
toztak az életviszon...
gája, erőfeszítése k...
A folyamatos, cser...
kodásnak lejárt az...
kapkodás, az esemé...
kös figyelése és kö...
súlyedése jár egyt...
denütt nehéz élni, ...
akik az új idők új...
zel tudják megfog...
nak a száma, akik ...
áradásában elsodró...
vesznek.

Mindenütt így...
ahol pedig már me...
számok, így van M...
röl-percre lesz urra...
így van Németorszá...
lyébe régen a nyom...
rek ezreit veszi ü...
szítja az életből, az...
lan viaskodásra kény...
kezebe vándorbotot...
életlehető-égek közé...
népvándorlás indult...
csereinek hajlékot és...
dön a kenyér után...
ság nem volt, ilyen...
gondok elől, mint e...
utáni években.

Más helyen be...
számolunk arról a...
amely egész Németo...
csak az éhséggel kti...
itelt értelmiség me...
az országából, hane...
sek, a nagyiparosok...
a harcba, amint meg...
nukat, vagy legaláb...
tudják tartani. Az e...
huzamosan jár az ö...
táposó malmából a...
A német pusz...
fejlődésnek indult...
ipar, az éjjeli mulat...
nek az idegbizserget...
ideje: a fáradt emb...
ország lakossága, ha...
gazdagra és szegény...
ségben. A szegénysé...
merülnek ki, az irig...
megtartásának haro...
menekülve hagyja...
szakképzett iparos...
amelyek nincsenek...
könnyen segítenek...
Európában és Am...
boldogulásukat, ah...
fizetik, ahol hajsz...
nélkül élhetnek. M...
zeneszerzők és film...
velüket és átiájózn...
és mérnökök ezreve...
Gyárosok és nagyke...
kat, üzemüket és üz...
ahol nyugodtan leh...
nem rövid tartózi...
elől, nem átmeneti...
talán örök elmaradá...
izgalmon és veszté...